

Sjätte roten, tomt 32

Kvarteret Högvakten

Tjugoförsta roten 1637–57

Stora Torget, hörnet av detta och Östra lilla

Femtonde roten 1657–70

Hamnen, dvs Börstomten

”Michel Möntmästare”

1637 3 mtl

Göteborgs föga framgångsrika myntverks historia har utförligt skildrats av Almquist (I:199–200). Även Fröding (GÅH:99–100) omnämner det på några rader. Han kallar där myntmästaren Michael Kock och säger att det heter i ett kungabrev: ”att myntmästaren Michael Kock råkat i stor skada och diffikulteter, därigenom att mynteriet ej varit i sitt tillbörliga esse”. Almquist däremot skriver, att hösten 1735 inkallades från Tyskland *myntmästaren Michael Hacke*, som skaffade de nödvändiga verktygen och började arbetet tillsammans med en gesäll. Men redan efter ungefär ett år nedlades myntningen och Mikael Hacke fick sitt avsked. Almquist berättar, att 1637 utanordnade magistraten läropengar åt Mikael Hackes hustru. 1642 tjänstgjorde Hacke vid myntet i Stockholm.

III H Rutgier von Ackern R21

1637–39: 4 mtl

Jörgen von Lengerken

1642–44, 1647, 1649–53, 1655: 7 mtl, 1645–46, 1652: 6 mtl, 1648: 8 mtl

Sal H. Jöran v. Lengerken 1656: 28, 1657v: 14

Enligt Bergs genealogier var Jürgen von Lengerken född i Kiel som son till en handlare där *Henrik von Lengerken* (död 1619, gift Marina Töcken). Han flyttade 14.7.1619 till Nya Lödöse, där han blev handelsbetjänt hos Casten Nilsson. Han blev egen handlare i Göteborg 1627. Sedan den 22.8.1630 var han gift med *Cecilia Krakow*, dotter till ståthållaren på Gullberg *Mårten Krakow* och *Emerentia Pauli*. 1637 nämns han som bosatt i södra delen av 5.41 – d.v.s. hörnhuset mellan Holländaregatan och östra sidan av Västra Hamnen. Den gård som han då bebodde uthyrde han senare till en *major Anders Dönn*. Den gården kan tidigare ha tillhört den Krakowska familjen, ty dit flyttade 1644 Mårten och Emerentia Krakows andra dotter *Catharina Krakau*, stammor till den Poppelmanska familjen och gift med *tullinspektoren och stadskassören Johan Casparsson*, död 1649. Det är frestande att tro att de båda systrarna Krakow ärvt varsin halva av 5.41.

Jürgen von Lengerken kom 1637 i konflikt med myndigheterna på grund av koppardenningar, som han utskeppat och ”gjort underslev med”. De ”blifwa konfiskerade men böterna och hans arresterade varor skänkes hans svärmoder” enligt Kungl. Maj:ts beslut 16.1.1637. Ett dekret den 1.5.1626 av Gustaf Adolf stadgade strängt förbud mot kopparmyntets utförande ur riket. – Hur det nu kom sig kom det ett kontrabeslut mot januaribeslutet enligt regeringsbrev 23.11.1637 – det

bestämde nu, att Jörgen von Lengerkens och *Mauritz Kocks* konfiskerade gods och penningar skulle skänkas till svenska kyrkan.

Enligt Wäne härads dombok för 1638 (A1a:4) ”kom för rätten den 13 juli Wällförståndige och actade godhe män Jürgen von Lengerken, Hindrich Eitken och Anders Mårtensson, invånare och handelsmän i Göteborg och klageligen anhöllo, att them stor skada giöres af Edzwägs Bönder på theres Stänge Järn, som de förbe-te Inwånare utföra till Åkerström i det de böya och affbryta Stengeren på vägen och der igenom Järnet olofligen afhenda- Begierande af Rätten, at der på måtte skaffas boot” etc.

Som vederlag för de tomter Jürgen v. Lengerken tilldelades av regeringsledamöterna vid Stora Torget och som tidigare hade tillhört *Rudgier von Akern* (6.32) hade han lovat staden att bygga ett nytt, fast stadigt stenhus och skulle dessutom till staden erlægga en rekognition av 225 d smt. Han tjänstgjorde som rådman från 1.1.1647 till 31.12.1650. Enligt borgarlängden 1639 brukade han ”allehanda handel”. Wilhelm Berg säger visserligen att han blev föreståndare för tyska kyrkan 1634 men detta noteras ej av Knebel. Märkligt är också, att varken hans el. hans hustrus död noteras i Christine dödbok. Han avled den 17.7.1655. (se nedan).

Cecilia Krakow hade i ett tidigare äktenskap varit gift med *Barthold (Bartolomeus) Gertzen* (begr. i Christine församling 4.11.1629 och hade i detta äktenskap sonen *Gerhard*, vilken antog styvfaderns namn von Lengerken och därför av misstag betraktats som dennes son. (Se dock Almquist II: 542). *Gerhard von Lengerken*, som inskrevs som student i Uppsala 16.9.1643 (*Gerhardus Bartholdi Gothburgensis*) adlades 3.1.1660 med namnet *Leijoncrantz* och blev burggreve i Göteborg 1677.

Jürgen von Lengerkens egna söner var icke lika lyckosamma. Sonen *Henrik* var död den 4.11.1679, då hans hustru *Anna Catharina Kieser* (född 1643, död 1724) gifte om sig med *Simon Simonsson Schultz d.ä.* (född 1631, död 1682). För Henrik von Lengerkens båda omyndiga söner *Anthoni Jürgen* och *Henrik von Lengerken* utsågs efter styvfaderns död borgaren och handelsmannen *Fredrik Crantz* den 14.5.1683 till förmyndare. Tillsammans med modern *Anna Catharina Kieser* vände de sig den 17 och 28 [månad okänd] 1693 mot svågern *Christian Altesleben* ang. arvet efter deras syster *Anna Cecilia* (född 1663, död 1691, begr. 15.2). *Anthoni Jürgen* (*Anthon Georg*) bosatte sig senare i Stockholm.

Om sonen *Martin (Mårten) von Lengerken* se nedan.

Hustru Cecilia sal. von Lengerken

****XV**** 1657h: 14 1658: 28 1659–60:6 1661–63: 3, 1665–66: 8 1666–70

Hustru Cecilia von Lengerken fortsatte efter sin mans död hans handelsverksamhet. Hon förekommer i domböckerna mycket ofta som fordringsägare i kravmål. Vid denna tid fanns det inga banker och behövde man pengar pantsatte man något av sina ägodelar hos någon som hade gott om den varan- panterna kunde utgöras av hus och tomter eller lösöreföremål som silverkannor, tennbägare eller ofta kvinnokjortlar. I det senare fallet kunde panten gå ur hand i hand och i domböckerna förekommer mål angående att kjorteln under rundgången slitits för mycket eller mist en aln. I ett fall försökte ägaren ute på gatan slita av det pantade älghudskyllret av pantlåners dräng, som olovligen brukade sig av det, ty givetvis var det olagligt att använda panterna, innan lånetiden var utgången. Man får det intrycket att Cecilia von Lengerken var Göteborgs pantlånerska nummer ett även om hon aldrig tog emot klädesplagg som panter. Våren 1664 hade hon redan tre gånger uppbjudit sina panter både *källaremästare Didrik Strokirks* och *Lorens Jungs*

gårdar (EIIa:1a). Hon betalade 1675 hela 60 daler i krigskontribution och torde i förmögenhet i Göteborg endast överträffats av *David Amia*, som också bedrev stor utlåningsverksamhet.

Mårten von Lengerken

1658: 10, 1659–60: 3

Mårten von Lengerken krävdes 25.8.1662 av Johan Thoun, fullmäktig för sal *Laurent Pohlman*s änka i Hamburg dels för egen skuld, dels för skuld han hade i kompani med *Paul Rokes*. Denne Laurent Pohlman var förmodligen en av Mårten von Lengerkens *hustru Sara Pohlman*s släktingar.

Omkring 1661 flyttade Mårten von Lengerken från Göteborg. Detta framgick av en hans hustrus inlaga till magistraten 1688 (EIIa:5) angående arvet efter hustru Cecilia von Lengerken: Mårten von Lengerken hade för 8 000 rdr i början av 1660-talet köpt ett jordagods i Minden i Tyskland, där han avlidit. Förmyndaren för Martin von Lengerkens barn *handelsmannen Johan von Minden* meddelade redan 30.6.1685, att Martins söner *Lorens och Gerhard* fordrade sitt arv. Man föredde då deras originalbrev i rätten samt

”Chur-Brandenburgska furstliga regeringens i Minden attest om deras competentie”. Rätten uppmanade Johan von Minden att innehålla tredjepeningen (skatten för arv som fördes utomlands). Både sönerna och den gifta dotterns man var i krigstjänst i Brandenburg. 1688 berättade Sara Pohlman i sin nyssnämnda inlaga, att hon genast efter svärmodern Cecilia von Lengerkens död 1683 ”som först på året inföll” hade infunnit sig här i Göteborg och bevistat arvskiftet. Hon hade tänkt låta den del av arvet, som tillföll hennes barn förbliva här i landet till dess hon fick se, vad de beslutade. *Gerhard v Lengerken* hade redan för ett år sedan lämnat den furstliga Hannoverska tjänsten och anmält sig hos *greve v Ascheberg* för eventuell svensk tjänst. Brodern *Lorentz v Lengerken* tjänstgjorde nu i fredstid vid det brandenburgska hovet. Yngste sonen *Mårten v Lengerken d.y.* var redan i Sverige i ”Gen. Bokhålleri under Cammereraren Erich Bertilssons direction”. Modern och de ogifta döttrarna tänkte slå sig ned i Göteborg.

Magistraten skrev den 7.6.1690 till Kungl. Göta Hovrätt angående att Sara Pohlman nu tredje gången hade besvärat sig i hovrätten angående arvet efter svärmodern (troligen i hopp om att slippa tredjepeningen). Hon hade lämnat attest från pastorerna i Hille om yngste sonens födelse. Enligt magistraten hade sonen Gerhard ej med ett ord antytt att han hade trätt i svensk tjänst eller ansökt därom. Brodern Lorentz och han hade nogsamt visat ”hwad honom i hiertat warit och fullföljt sitt uppsåt om sitt boo och wistande”.

Sara Pohlman, som var född 1636, avled 1714 och begravdes 10 jan samma år. I bouppteckningen efter henne nämns inte sönerna Gerhard och Lorentz utan arvingarna förklaras vara Johan Volrath, Jürgen, Cecilia och avlidne Martins barn Volrath, Magnus, Sara och Margareta. Hon efterlämnade hus och gård på Torggatan, värd 546 daler.

Båda sönerna Johan Volrath och Jürgen fick burskap i Göteborg som handlande. Johan Volrath v Lengerken blev 1712 löjtnant i borgerskapets kår. Han avled 1715 av slag efter ett dryckeslag och begravdes 23 febr.

Dottern Cecilia von Lengerken d.y. gifte sig i tur och ordning med 1/ 27.12.1694 med handl Henrik Johansson (född 1665, död 1702) och enligt Gbg bou 1703: 49 avvittrade hon sina barn

Cecilia (senare gift Bihusen) och Christina Johansson med 1 500 d smt var. 2/ 15.12.1703 med handl. Magnus Månsson (Göthenberg).

En slutbild av Märten von Lengerkens familj får man i den attest som magistraten den 16.11.1737 gav i registraturen sid 306 för madame Bihusen och dess släktingar:

Madame Cecilia Bihusen hade sal morbröderna Jürgen von Lengerken (d.y.) och Gerhard von Lengerken i Minden vilka hade varit Cecilia von Lengerkens köttsliga syskon. Cecilia von Lengerken efterlämnade tre i livet varande barn:

1. med första mannen Hindrik Johansson en dotter Cecilia
2. med den andre mannen Magnus Månsson två barn, en dotter Margareta Göthenberg och en son Magnus Göthenberg

Den 17.11.1737 utfärdades bevis, att Jürgen von Lengerken och Cecilia Bihusen vidkändes deras den 14 oktober utfärdade fullmakter att å deras vägnar utfordra arv efter deras broder och morbroder Gerhard von Lengerken i Minden.

Daniel Andersson

1675–76: se 5.33”

Hr Syndicus Gerd von Lengren (Lengerken) R21 1651–52: 1 mtl

Rådman Paul Rokes

1659–60: 3, 1670–84 M1678 2 tomter Därefter hans arvingar till 1702

Jürgen von Lengerkens dotter Marina eller Armika von Lengerken (född 1.1.1635, död 6.1.1679 i D) var änka efter handelsmannen Johan Eilking (död 1659), när hon gifte sig med Paul Rokes och paret bodde först här och sedan i Johan Eilking's efterlämnade gård på Drottninggatan 4.19, där den första förödande eldsvådan började 1669.

Den 5.6.1683 uppvisade samtliga sal. Cecilia von Lengerkens arvingar ett donationsinstrument i rätten, som bekräftade, att deras moder Cecilia von Lengerken med deras samtycke hade givit sin måg och deras svåger rådsförvanten Herr Paul Rokes en del av sina tomter belägna här i staden vid torget att bebygga för sig och sina arvingar. Hon hade dock för sig själv behållit en del därav i livstiden, som hon bebyggt och som efter hennes död tillfallit samtliga hennes arvingar. Arvingarna begärde nu värdering av denna gemensamt ärvda tomt. Magistraten uppsatte som villkor, att ”icke tomterna emot stadsens dessein skulle rivras eller förbytas utan att de skulle förbli oförändrade till sina rätta fronter och latera”.

Av landshövding Henrik Falkenbergs rapport till kommerskollegium den 1 och 9.6.1674 framgår det, att rådman Paull Rokes med hjälp av Kungl. Maj:td byggnadshjälp på 900 d smt byggde ett två våningar högt stenhus, som var ”staden till en god prydnad”: det var 31½ alnar brett till torget och 20 3/4 alnar långt vid lilla hamnen. Det upptog alltså just hörnet, där nuvarande börshuset ligger.

Om Paul Rokes härstamning har man hittills bara förmodat, att han var ”av skotsk adel”. Wilhelm Berg säger i sina Göteborgs husägare och tomter, att han var sonson till Olof Roke, vars änka 1567 ägde en halv jord i Nya Lödöse. Något kan dock med säkerhet tilläggas. Åren 1637–40 bodde det i sjunde roten en lin- och hampeköpman Påfwel Rockes, som sedan flyttade till rote 20, där han omtalas senast 1644. I samma rote omtalas hans änka ”Annika Påfwel Rockes” 1647–50. Den 6.11.1656 vände sig en Catharina Rokes mot Paul Rokes (d.y). Hon presenterade en obliga-

tion, som skulle bevisa, att hon var berättigad till något arv i Paul Rokes avlidne faders kvarlåtenskap. Paul Rokes ville frikännas från en sådan över trettio år gammal skuldförbindelse, som hade ingåtts en god tid före hans födelse och som var honom alldeles obekant. Skulden borde ha utkrävts av hans föräldrar eller efter deras död av förmyndarna. Själv var han en fattig dräng, som inte hade erhållit mycket efter sina föräldrar. Enligt rättens domslut frikändes Paul Rokes ”emedan att bemälte obligation någre och trettio år gammal är och aldrig befanns det Paul Rokes (alltså d.ä.) i sin lifztid är därföre lagligen krävder, är ej heller efter faderen något arv honom tillfallit”.

Paul Rokes var alltså son till den äldre lin- och hampköpmannen med samma namn.

Paul Rokes blev rådman 1.1.1664 och avled den 13.7.1684. Det framgår av ett bland Göteborgs magistrats handlingar förvarat brev (EIIa:7 1691) att hans hustru Marina von Lengerken i sitt äktenskap med Johan Eilking hade en son Henrik Eilking junior, som hade krav i den avlidne Daniel Anderssons hus och gård vid Stora Hamnen (5.33) på grund av att Paul Rokes den 22.10.1679 hade utlånat sin styvsons arvsmedel. Enligt handlingarna skulle denne Henrik Eilking junior den 2.5.1682 ha uppnått sina myndiga år.

Liksom andra Göteborgsköpmän var Paul Rokes partsredare. Vid kämnärsrätten krävdes Paul Rokes och hans svärmor Cecilia von Lengerken tillsammans med övriga redare för skeppet Salomon av skepparen Peder Germundsson. Vid överrätten den 25.10.1688 avdömdes ett mål mellan rådman David Amia på Anselmus Hertzens sterbhus vägnar och samtliga sal. rådman Paul Rokes arvingar rörande en Paul Rokes skuld till Herten på över 3363 floriner holländskt mynt med ränta från 1672 samt 500 floriner i expenser. Paul Rokes arvingar ansåg, att Paul Rokes hade reglerat skulden genom att 1675 ha transporterat Anselmus Herten skeppet Salamandra, vari Paul Rokes ägde en fjärdedel, vilken Paul Rokes i sina handelsböcker värderat till 4580 floriner. Herten hade ett helt år disponerat fartyget. Rokes arvingar tog det som ett bevis på att Herten betraktat fartyget som sin egendom, eftersom sal. Herr Amiral Gustaf Horn varken med ”reson eller p –” förmått Herten att låta Salamandra följa med på den ”senare conditionerade transporten” (konvojen?). Men det bevisades att rådman David Amia på Anselmus Hertzens vägnar under Paul Rokes livstid den 28.11.1682 fordrat skulden, varefter Paul Rokes tillstått denna. Paul Rokes sterbhus dömdes att betala.

Paul Rokes dotter Brita gifte sig 1684 med bruksförvaltaren (sedermera brukspatronen) Johan Linroth (se Almquist II: 292), vilken med förmyndarna för Paul Rokes omyndiga barn rådman Jacob och Olof Simonsson ingick köpekontrakt om Rokes egendom Upperuds bruk på Dal (se mag. prot. 2.3.1685).

Mårten von Lengerkens änka Sara Pohlman begärde den 28.6.1688 citation på Paul Rokes arvingar borgmästaren i Örebro Nicolaus Huldt (g. Maria Rokes?) och bruksförvaltare ”Linneroth” för klarande av ömsesidiga fordringar och motfordringar, eftersom hustru Sara Pohlman skulle lämna staden. 1695 befullmäktigades Paul Rokes frånvarande arvingar sönerna (krigsfiskalen) Gerhard Rokes och Paul Rokes (nr 3) samt mågarna Nicolaus Huldt och (borgmästare) Erik (Lorentsson) Stockenström (g. Emerentia Rokes född 1677, död 1671 och g. 1/ notarie Johan Laurin) deras svåger Johan Linroth att med förmyndaren sal. rådsförvanten Johan Herweghs arvingar (representerade av handelsmannen Johan Herwegh) likvidera och sluta sterbhusets räkningar. Närvarande vid tillfället var mågen Adam Altesleben och sonen Barthold Rokes.

Om Barthold Rokes sägs det 3.1.1695, att han nu var 22 år och hade engagerat sig under hans Kungl. Höghet Prins Carls regemente i Göteborg som volonteur.

Den 11.3.1702 sålde rådman Paul Rokes arvingar för 700 d smt ”det vid torget belägna stenet samt träbyggningen, tomt och alla därtill hörande hus och härligheter” (6.32) till rådmannen, senare kommerserådet Sebastian Tham (1702, änkan 1730) som uppbjöd köpet den 7.11.1702. Redan 1696 anges i Paul Rokes hus – två tomter – bo Sebastian Tham och Adam Altesleben. 1705 ägde rådman (Sebastian) Tham hela fem tomter, varför det förefaller som om även den av Cecilia von Lengerken disponerade tomten ingick i köpet.

Sebastian Tham var född 1666 som son till den kände Volrath Tham (från Sachsen och Landsburg, där hans far levde 1628) och hans hustru Gertrud Helgers (från Jülich). Tillsammans med Herman Gieseke avlade Sebastian Tham redan den 6.5.1689 domared, då de detta år skulle vara domare i underrätten. Fredberg (II:293 ff) skriver om Volrath Thams ättlingar: ”Här i Göteborg skapade Thammarna sig i framstående köpmanshus och genom Ostindiska Kompaniet högst betydande rikedomar, vilka gjorde den förste inflyttande Thammens son Sebastian Tham till stadens kanske mäktigaste man på sin tid, som ett vittnesbörd härom må nämnas, att han år 1716 taxerades till 106,820 d smt, en den tiden oerhörd summa endast överträffad av en annan samtida göteborgare.

Sebastian Tham förtjänade mycket pengar på import av spannmål under nödåren i slutet av 1600-talet. Hur jobbarna då, som i alla svåra tider, höll sig framme förrådde Tham en gång 1697, då han inför magistraten tillkännagav, att han från sina korrespondenter i Pommern erhållit order att icke i Sverige sälja en till honom ankommen råglast, utan sända den till Holland, där rågriset var högre. Förgrymmad över detta, kvarhöll magistraten, efter överläggning med guvernören, råglasten, vilken blev ett välkommet tillskott i stadens ytterst ringa sädesförråd. Men Tham förstod gades att vidare aldrig yppa sådana planer. Om han så gjorde ställdes honom i utsikt – trettio par spö.” Så långt Fredberg.

Det var inte ofarligt att vara handelsman på den tiden. I Kinne härads dombok för den 21.10.1695 § 26 kan man läsa om att Sebastian Tham tillsammans med handelsmannen Hans Pettersson hade en aktion mot soldaten Per Rolofsson i Ählekiärr och Per Svensson i Muggeberg för övertfall på vägen till Kristinehamn.

1715 års skattningslängd upptar assessor Sebastian Tham, hans bokhållare Jacob Hybner och husjungfru Anna Elisabeth Faber.

Den 29.6.1698 avvittrade Sebastian Tham med 12 000 daler och Daniel Johan Gertner och David Amia som vittne) sina barn Volrath och Anna Maria Tham, som förlorat sin mor (hans första hustru) Anna Maria von Saveland, dotter till Johan von Saveland och Wibeke Beckman (se Örnberg IX:28). (Om de hinder svågern David Amia lade för Sebastians äktenskap med henne se 5.21.) Den omtalade sonen Volrath (född 1687, död 1737) erhöll burskap som handlande 1716. Dels genom arv, dels genom giftermål med den rika änkan Anna Dorotea Amija men också genom eget förvärv blev denne Volrath Tham d.y. mycket rik. Han var bosatt Norra Hamngatan 6 i ett hus, som sedermera kom att bebos av Nicolaus Sahlgren. Fredberg berättar, att hans sonson Per Adolf Tham kunde dö som Sveriges rikaste man näst efter excellensen Carl de Geer.

Om Sebastian Thams andra hustru Catharina Scharenbergs (född 1680, död 1704) släkt kan man läsa i Örnberg IX sid 403. Med henne gifte han sig 1698. Hon var dotter till köpmannen i Stockholm Johan Scharenberg (född 1635 i Lübeck, död 1688) och Catharina Alten-Eeck (född 1652, död 1712)

1708 den 28 maj gifte sig Sebastian Tham med sin tredje hustru Elisabeth Cronström (syster till lagmannen Gustaf Funcks hustru Christina Cronström).

1719 upprättades en karta av stadsingenjör Carlberg som upptar hela arealen mellan Torget, Ö. Hamnen och Sillgatan som tillhörde Sebastian Tham. Arealen höll vid Torget 96 1/4', åt Sillgatan 90 1/2' och vid Ö. Hamngatan 160.

Sebastian Tham blev både kommerseråd och adelsman och gjorde en donation i vetenskapligt syfte. Han dog 1729.

1730 äges gården av kommerserådet Thams änkefru. Kontorsdräng Lars Rave, drängen Anders Ollenberg.

1737: Fru kommerserådinnan Tham

1745 äges gården av

kommissarien Jöns Niclasson Holst,

död omkr 1747. Burskap som handlande i Göteborg 15.3.1716, blev 1718 löjtnant i tredje kompaniet av borgerskapets kår, 1731 föreståndare för domkyrkan. Erhöll titeln som kommissarie. I G Benzelstjernas censorsjournal förekommer anteckning om att kommissarien Holst hade i sitt hus en informator Carl Fredr Qvistberg, som översatt och till censor inlämnat "Et af Syndaförderwet sårat men av Guds ord tillfredställt Samvete" av prof Casp. Erasmus Brockman i Köpenhamn. Ehuru Holst fått med 20 207,16 d smt fått betala en av fortifikationsbokhållare Anders Tjerstedt iråkad balance, uppgick enligt bouppteckningen 13.4.1747 hans efterlämnade förmögenhet till inte mindre än 356.798:19 1/2 d smt. Han ägde stenhus i hörnet på Stora Torget intill Östra Hamngatan med 5 hela tomter, värt 18.125 daler, vilket tillföll änkan. Husen hade brunnit i eldsvådan 1746 men var 1747 dels nyreparerade, dels nybyggda. Vidare ägde han en tomt på Kyrkogatan mellan Martin Schultz i väster och kammakare Buchwalds hus i väster 3.26, 500 daler, som även tillföll änkan (förutom lantegendomar och strömbåtsandelar).

G. 1/ Cecilia Christina Åkesson, död 1722, dotter till fortifikationsbokhållare Åke Håkansson, död 1714 och Agneta Ofwens. Bouppteckningen efter henne 6.8.1723 upptog förmögenheten blott till 13.333:8 d smt. Makarna hade ägt hus vid Östra Hamnen i hörnet av Kyrkogatan mellan handlanden Erik Nissen i söder och skomakare Abraham Smitt i öster (3.15). I övrigt märktes ett "tantur" af gröna flocktapeter 40 daler, 2 dito röda och gula 50 d smt samt ett dito Blå 24 daler. (Berg I:2, 251).

2/ 1723 med Catharina Ekmarck, död 21.2.1775, dotter till handl Olof Persson Ekmarck och Christina Stillman (se 4.19). Tillsammans med svägerskan kommerserådinnan Birgitta Sahlgren klagade kommissarien Jöns Holst den 8.2.1746 i ett brev till magistraten (EIIb:38) över att madame Regina Sahlgren" (se 4.30) förmodligen sökt undanflykt att betala sin skuld till "vår sahl moder och svärmoder Madame Christina Ekmarck till dess hennes son superchargeuren Jacob Greiff nästledet år hemkom från sin Ostindienresa". Nu ville man ha betalt eftersom J. Greif var snart färdig för en sådan resa igen". Den 26.5.1750 (EIIb:62) var det i stället kommerserådinnan Brigitta Sahlgren och landshövdingen Joh. Fredr. Kaulbars som begärde inteckning i fru Brita Bolins på Kungsgatan belägna hus på 300 d smt plus 99 d ränta. Pengarna var låntagna hos sal fru Christina Stillman, änka efter handelsmannen Ekmarck.

1755 äges tomterna av Jöns Holsts efterträdare i äktenskapet

landshövdingen i Göteborg, friherre Johan Fredrik von Kaulbars

(g.1/ med en dotter till riksrådet Gustaf Cronhielm) som i aug, 1758 höll på att bebygga gården i hörnet av Östra Hamngatan och Sillgatan. Det stenhus vid torget, som Catharina Ekmarck-Holst

medförde i äktenskapet kom i fortsättningen att kallas det Kaulbarska huset och kvarstod enligt den fylliga biografien över Johan Fredrik Kaulbars i Svenskt Biografiskt Lexikon 1843.

Dödsåret 1762 utnämndes Kaulbars till general, varför ägaren efter honom var generalinnan von Kaulbars.

1775 uppbjöd

direktören vid Ostindiska Kompaniet Martin Holterman

avl. generalskan, friherrinnan Catharina von Kaulbars grundmurade stenhus med tomter och ut-
hus, vid Stora Torget i hörnet av Köpmansgatan – Östra Hamngatan och Sillgatan, som han köpt
på auktion för 5 025 d smt.

1785–90 *Stadens tillhöriga Stenhus*

Som förste källarmästare i det forna Kaulbarska huset omtalas *Petter Reuterquist*, född 7.2.1740,
död 5.5.1797, burskap 18.12.1778, uppsagt 7.7.1797. Gift 18.5.1790 med *Catharina Margareta
Halbmeijer*, född 1746, död 22.7.1809.

Som hyresman av lokalerna i det Kaulbarska huset efter Reuterquist inträder 1783 *Johan Eng-
borg*, född 1748, död 7.6.1801, vilken erhöll burskap som källaremästare 11.7.1783 efter att ha
varit anställd sex år hos *handl Volrat von Öltken* (Berg II:3–4, 245 och 247.) Han hyrde en stor
sal, en kammare bredvid, 2 andra kamrar, kök och en källare för 220 rdr specie. I huset bodde
också 1785 *handelsman Anders Lundgren*.

Johan Engborgs änka *Sara Wahlgren* blev omgift med *vinhandlare Johan Ericsson*. Sonen *Carl
Fredrik Engborg* fick burskap som källarmästare 8.3.1811. En annan son *Edvard Wilhelm Eng-
borg* fick burskap som källarmästare i Göteborg 16.9.1825.

Se i övrigt Fredberg (II:471–73).